

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร) : กรณีศึกษา กต.ตร.สถานีตำรวจภูธรนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู มีขั้นตอนการสรุปดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการทำงาน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยดังนี้

1.ศึกษาการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน

1.1 ศึกษาการทำงานอย่างมีส่วนร่วมตามภารกิจของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ก่อนการพัฒนารูปแบบการทำงาน โดยใช้แบบประเมินผลการทำงาน แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และแบบสังเกตของผู้วิจัยที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการในการทำงาน

1.1.1 การประเมินผลการทำงานในเรื่องทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับการกิจการทำงาน พบว่าทำงานในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” การทำงานแบ่งได้ 3 ระดับ คือ 1) การเข้าร่วมประชุม การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ในงานตำรวจ การทำงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” 2) การตรวจสอบงานป้องกันปราบปราม การสนับสนุนงานสืบสวนของตำรวจ การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม การมีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานของตำรวจ การประชาสัมพันธ์งานตำรวจ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน การทำงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3) การตรวจสอบการทำงานตำรวจในการดำรงความยุติธรรม การตรวจสอบงานบริการของตำรวจ การสนับสนุนสวัสดิการตำรวจ การสนับสนุนงานจราจร การดูแลสาธารณสมบัติ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสนอความคิดเห็นและเสนอแนะการทำงานตำรวจ การร่วมแก้ปัญหาของตำรวจ การสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาตำรวจกับประชาชน การแสวงหาความรู้พัฒนางานตำรวจ การทำงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย”

1.1.2 วิเคราะห์แบบสอบถามการทำงานตามภารกิจการทำงานอย่างมีส่วนร่วมงาน 6 ด้าน การทำงานในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” พิจารณาเป็นรายด้านได้แก่ ด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ การทำงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนด้านจราจร ด้านการดูแลสาธารณสมบัติ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น พบว่าการทำงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย”

1.1.3 การสัมภาษณ์เจาะลึกตัวแทน คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง และการบันทึกการสังเกตของผู้วิจัย สรุปความเห็นได้ว่า การทำงานตามภารกิจมีส่วนร่วมต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก ความเสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน มีรูปแบบการทำงาน มีความร่วมมือสร้างเครือข่าย การทำงานต้องคำนึงถึงเวลา การสนับสนุน และความปลอดภัย

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จากการศึกษาข้อมูลตามข้อ 1.1 พบว่าการทำงานอย่างมีส่วนร่วมตามภารกิจและในเรื่องทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ก่อนการพัฒนาแบบการทำงานค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานสรุปได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ การมีมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนรูปแบบการทำงาน

2. การพัฒนารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน

การพัฒนารูปแบบการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมา วิเคราะห์ ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 นำเอารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ใช้กระบวนการ AIC และวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ ปรับใช้เป็นรูปแบบพัฒนาการทำงาน โดยสร้างเครื่องมือการทำงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชุมวางแผน (P-A) ระดมสมองทำงานอย่างมีส่วนร่วม ทำให้ทุกคนยอมรับเป็นการ เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น รับฟัง ยอมรับ ให้ความรู้ ความ เข้าใจ มีเจตคติ มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ตามบทบาทหน้าที่ภารกิจที่ได้รับ มอบหมาย ร่วมประชุมระดมสมองวางแผนการทำงาน (Plan) มอบหมายงาน แบ่งงาน มอบความ รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2) การดำเนินงาน (D-I) การทำงานตามตกลงที่ประชุม กำหนดวิธีปฏิบัติการทำงานอย่างมีส่วนร่วม 3) การประเมินผล (C-I) เป็นขั้นตอนติดตาม กำกับ ควบคุมการทำงาน เก็บข้อมูลวิเคราะห์ ประเมินผลการทำงาน 4) การปรับปรุงแก้ไข (C-A) ปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินการ และข้อบกพร่องการทำงาน

2.2 สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดกรอบสร้างเครื่องมือในการวิจัย สรุปผล การสนทนาได้ความว่าคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ได้มาจากการแต่งตั้งการคัดเลือกจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะมีศักยภาพความ พร้อมในพื้นที่นั้น การทำงานต้องกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจน และตำรวจซึ่งเป็น หน่วยงานหลักต้องเสริมกำลังและอำนวยความสะดวกในการทำงาน การทำงานต้องคำนึงถึงเวลา ในการดำเนินงาน ต้องให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการทำงานอย่างมีส่วนร่วมตามบทบาทและภารกิจ หน้าที่

2.3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยนำรูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วม นำกระบวนการ AIC และ วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA มาประยุกต์ใช้ตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เสนอ ผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงเครื่องมือและนำไปใช้กับคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบ การทำงานอย่างมีส่วนร่วม ตามกระบวนการ AIC และ PDCA สร้างเจตคติ การมีมนุษยสัมพันธ์ ในการทำงาน

2.4 คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง นำ รูปแบบการพัฒนาการทำงานอย่างมีส่วนร่วมหรือเครื่องมือไปใช้ในการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ 1) ประชุมระดมสมอง กำหนดกิจกรรมในการทำงานตามภารกิจในแต่ละด้าน แบ่งงาน มอบหมาย

งาน กำหนดวิธีทำงาน 2) ลงมือปฏิบัติงาน โดยเข้าร่วมประชุมตามหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการทำงาน 3) ติดตามและประเมินผลการทำงานของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 4) ปรับปรุง แก้ไข

3. ศึกษาการใช้รูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม

คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ลงมือปฏิบัติงานตามกิจกรรมในการกิจการงานอย่างมีส่วนร่วมงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน ด้านป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ด้านการจราจร ด้านการดูแลสาธารณสมบัติ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 วิเคราะห์การทำงานอย่างมีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง พบว่า การทำงานภายหลังพัฒนารูปแบบ การทำงานตามกิจกรรมในงานภารกิจแต่ละด้าน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อวิเคราะห์ภารกิจการทำงานอย่างมีส่วนร่วมงาน 6 ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก”

3.2 วิเคราะห์การทำงาน โดยเก็บข้อมูลจากข้าราชการตำรวจ และฝ่ายปกครอง พบว่า การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ภายหลังพัฒนารูปแบบ การทำงานตามกิจกรรมในการกิจการงานแต่ละด้าน ภาพรวมค่าเฉลี่ยการทำงานอยู่ในระดับ “มาก”

3.3 วิเคราะห์การทำงาน โดยเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครและประชาชนในพื้นที่ พบว่า การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ภายหลังพัฒนารูปแบบ การทำงานตามกิจกรรมในการกิจการงานแต่ละด้าน ภาพรวมค่าเฉลี่ยการทำงานอยู่ในระดับ “มาก”

3.4 วิเคราะห์ประสิทธิผลของการทำงาน ของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จากผลของการทำงานหลังการพัฒนารูปแบบการทำงาน ซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดในการกิจการงาน 6 ด้าน ไว้ 12 ตัวชี้วัด ได้แก่ อาชญากรรมในพื้นที่ลดลง การป้องกันเหตุร้าย ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ความรับผิดชอบงานเจ้าหน้าที่ การมีส่วนร่วมทำงานกับเจ้าหน้าที่ ยาเสพติดให้โทษลดลง ความรู้ความเข้าใจ กฎระเบียบ เคารพกฎจราจร การเกิดอุบัติเหตุลดลง ความสามัคคีเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม ชุมชนเข้มแข็ง อบรมมุขในพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชนลดลง ครอบครัวเป็นสุข พบว่าประสิทธิผลของการทำงานตัวชี้วัดทุกตัวอยู่ในระดับ “มาก”

จากผลการวิจัยพบว่า การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงาน สถานีตำรวจภูธรนากลาง การทำงานตามบทบาทหน้าที่การทำงานอย่างมีส่วนร่วมงาน 6 ด้าน ก่อนที่จะมีการพัฒนารูปแบบการทำงานภาพรวมค่าเฉลี่ยการทำงานอยู่ในระดับ “น้อย” ภายหลังจากพัฒนารูปแบบการทำงานพบว่าภาพรวมค่าเฉลี่ยการทำงานอยู่ในระดับ “มาก” และจากผลของการทำงานซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดในภารกิจงาน 6 ด้าน ไว้ 12 ตัวชี้วัด พบว่าทุกตัวชี้วัดค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ “มาก” เป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของการทำงาน ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการทำงานที่ได้พัฒนาแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำมาเป็นรูปแบบการทำงานต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ วิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เป็นการวิจัยแบบผสมผสานและพัฒนาการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ได้ทราบถึงสภาพการทำงานก่อนและหลัง การพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน ดังนั้นผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน

1.1 ศึกษาการมีส่วนร่วมการทำงาน

คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร) จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ พ.ศ. 2542 โดยยึดถือหลักการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ประชาชนและข้าราชการตำรวจมีความรู้ ความเข้าใจ และทราบถึงภารกิจ บทบาท อำนาจหน้าที่และผลงานของ การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการงานของตำรวจมีความสำคัญอย่างมาก Caldwell (1965 :78) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของตำรวจว่า ความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชนนั้น นำไปสู่ความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงภัยต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ลดอัตราการเกิดอาชญากรรม เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2538 : 7 (อ้างถึงใน ชัญญา อภิบาลกุล. 2545 : 19) กล่าวถึงประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญา ก็คือ การให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น ๆ บุคคลจะต้องมีส่วน

เกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพันต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน

การทำงานตามภารกิจอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง การทำงานตามภารกิจก่อนการพัฒนาารูปแบบ การให้ความรู้ความเข้าใจ รูปแบบการทำงานอย่างเป็นระบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน ด้านการจราจร ด้านการดูแลสาธารณสมบัติ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น พบว่าการทำงานในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” ภายหลังจากนำเอารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ใช้กระบวนการ AIC และวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ ปรับใช้เป็นรูปแบบพัฒนาการทำงาน พบว่าการทำงานอย่างมีส่วนร่วมตามภารกิจงาน 6 ด้าน การทำงานในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” สอดคล้องกับความเห็นของผู้วิจัยสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ให้ความเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน ได้แก่ การให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างเจตคติ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตลอดจนรูปแบบการทำงานเป็นระบบ สอดคล้องกับ ชาญญา อภิบาลกุล (2545:38) ได้กล่าวถึงการนำกิจกรรมแทรกแซงซึ่งครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะ ไปใช้ในการวิจัยรูปแบบการพัฒนาร่วมในการบริหารงาน

2.การพัฒนาารูปแบบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน

ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบการบริหารกิจการตำรวจ ดังนั้นการให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบจึงมีความจำเป็น คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จึงได้กำหนดแนวทางการทำงานนำเทคนิคกระบวนการ AIC วิธีการรวมพลังปัญญาและพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนา 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation -A) ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence-I) ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control-C) (อรพินท์ สฟโชคชัย, 2537:13) และวงจรคุณภาพของเดมมิง (Demming' Cycle : PDCA) (วรภัทร์ ภูเจริญ, 2541:26-28) ดำเนินการกำหนดแผนงาน (Plan) คือจุดเริ่มต้นที่ต้องพิจารณาใช้ข้อมูลในการวางแผน เมื่อวางแผนเสร็จ การลงมือทำ (Do) ตามแผน การตรวจสอบ หรือ ประเมิน (Check) นำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ แก้ไขและปรับปรุง (Action) สอดคล้องกับ (สมศักดิ์ คำเที่ยง, 2545 : 177) ได้นำเสนอเกี่ยวกับวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) คือ แนวความคิดในการแก้ปัญหา และการพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง นำ

กระบวนการ AIC และ วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA มาประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบพัฒนาการทำงานเสนอผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษา โดยสร้างเครื่องมือการทำงาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชุมวางแผน (P-A) ระดมสมองทำงานอย่างมีส่วนร่วม ทำให้ทุกคนยอมรับเป็นการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น รับฟัง ยอมรับ ให้ความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติ มนุษยสัมพันธ์ในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ตามบทบาทหน้าที่ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ร่วมประชุมระดมสมองวางแผนการทำงาน (Plan) มอบหมายงาน แบ่งงาน มอบความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับ ไคลน์ (Klein. อ้างถึงนिरูท ประสิทธิ์เมตต์, 2540: 9-11) กล่าวว่ากรรมวิธีของการมีส่วนร่วมต้องการประชุมถกเถียง ประสานงานปรึกษาหารือกันระหว่างผู้นำกับประชาชน เพื่อมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในกระบวนการวางแผน 2) การดำเนินงาน (D-I) การทำงานตามตกลงที่ประชุม กำหนดวิธีปฏิบัติการทำงานอย่างมีส่วนร่วม นำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ และสร้างเครือข่าย สอดคล้องกับ (พล.ต.อ. ไกรสุข ลินสุก, 2545:65) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชุมชน การเข้าสู่ชุมชน การเปิดตัวและสร้างความคุ้นเคย การจัดเวทีประชุมสร้างแนวร่วม 3) การประเมินผล (C-I) เป็นขั้นตอนติดตามกำกับควบคุมการทำงาน เก็บข้อมูลวิเคราะห์ ประเมินผลการทำงาน 4) การปรับปรุงแก้ไข (C-A) ปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินการ และข้อบกพร่องการทำงาน

3. ศึกษาการใช้รูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม

จากการกำหนดรูปแบบการทำงาน ตามกระบวนการ AIC และ หลักวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง ได้ร่วมประชุมระดมสมองได้กำหนดกิจกรรมการทำงานอย่างมีส่วนร่วมตามบทบาทภารกิจงาน 6 ด้าน ๆ ละ 5 กิจกรรม รวม 30 กิจกรรม โดยได้กำหนดแบ่งงาน มอบหมายงาน ให้คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งในแต่ละสายงานไปดำเนินงานตามกิจกรรม ไปปฏิบัติในหน่วยงานหรือชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย การทำกิจกรรมงานในแต่ละด้านนั้น นอกจากมีการกำหนดแนวทาง ขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ (System) ซึ่งทุกส่วนต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน การทำงานในแต่ละกิจกรรมคณะกรรมการต้องใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนภาวะผู้นำในการบริหารจัดการกิจกรรมงานต่าง ๆ โดยการสร้างเครือข่ายใช้โอกาสการเป็นผู้นำกลุ่ม หรือตัวแทนกลุ่มในหน่วยงานนั้น ๆ เข้าร่วมประชุมชี้แจงซักขวนหาแนวร่วมการทำงานตลอดจนสร้างแรงจูงใจการมีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Approach) การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง การทำงานตามกิจกรรมขยายเครือข่ายแนวร่วมออกไป โดยให้คณะกรรมการในแต่ละสายงานดำเนินงาน เช่น การประชุมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน การประชุมตำรวจ การประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล เป็นต้น

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการทำงานโดยการศึกษาข้อมูล ให้ความรู้ ความเข้าใจ กับคณะกรรมการถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดรูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วม มีการ กำหนดกิจกรรม และดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนดขึ้น จากการวัดความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า บรรลุเป้าหมาย ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” และจากการเปรียบเทียบการทำงานก่อนและหลัง การพัฒนารูปแบบการทำงานพบว่า การทำงานหลังมีการพัฒนารูปแบบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

การอภิปรายผลในครั้งนี้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย เพื่อการได้มาซึ่งรูปแบบ การทำงานอย่างมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน ของคณะกรรมการตรวจสอบและ ติดตามการบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจภูธรนากลาง ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนของการวิจัย และการพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การทำงาน ผู้วิจัยจึงแยกเป็น 4 ประเด็นหลักใหญ่ ๆ คือ

ประเด็นแรก เป็นผลการค้นพบด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน ของคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจภูธรนากลาง

ประเด็นที่สอง เป็นผลการค้นพบการเสนอแนวทางการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ของ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจภูธรนากลาง

ประเด็นที่สาม เป็นการพัฒนาขั้นตอนการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและ ติดตามการบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจภูธรนากลาง

ประเด็นที่สี่ เป็นการพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมในการทำงาน ตาม แนวคิดพื้นฐานของเทคนิคเอ ไอซี กระบวนการ A-I-C (Appreciation Influence Control) และการ จัดการคุณภาพ เดมมิ่ง (Plan, Do, Check, Action, PDCA)

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เมื่อสังเคราะห์แนวคิดที่ได้ ของการศึกษาและพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วม จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์และ พิจารณาตามหลักการมีส่วนร่วมตามวงจรเดมมิ่ง 4 ด้านได้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ด้านการวางแผน เริ่มจากการสร้างการร่วมคิดวางแผนในสิ่งที่ ต้องการให้เกิดในการดำเนินงานในสถานีตำรวจหรือการแก้ปัญหา คือ การสร้างจิตสำนึกในการ พัฒนาตนเองและชุมชน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ความสามัคคี ทศนคติร่วมที่ดี และ พลังความร่วมมือพัฒนา เป็นต้น ซึ่งมีวิธีการในการดำเนินงานมีทั้ง การจัดเวทีชาวบ้านร่วมกันและ การระดมสมองเพื่อทำแผนการดำเนินงาน โดยเฉพาะกลุ่มผู้นำในชุมชน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ การเสนอแนวทาง และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้เป้าหมายตามความ ต้องการของชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

2. กระบวนการดำเนินงาน เมื่อมีการวางแผนแล้ว สิ่งที่ต้องการ คือ ปฏิบัติตามพันธกิจของคณะกรรมการฯ และแก้ปัญหาชุมชน ซึ่งมีวิธีการในการดำเนินงานมีทั้งการเลือกแนวทางการป้องกัน แก้ไข และการพัฒนาแผนงานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องอย่างต่อเนื่อง

3. กระบวนการดำเนินงานด้านการตรวจสอบ หลังจากมีการปฏิบัติกิจกรรมสิ่งที่ต้องการ คือ การติดตามตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสรุปการดำเนินงานที่ได้ร่วมกันทำมาโดยวิธีการด้วยการสร้างจิตสำนึกในประโยชน์กิจกรรม หรือส่วนรวม

4. กระบวนการดำเนินงานด้านการแก้ไข สุดท้ายเป็นการหาแนวทางแก้ไขของกิจกรรมต่าง ๆ โดยการหาแนวทางร่วมกันประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน ก่อนที่จะขยายสู่สมาชิกซึ่งมีวิธีการนิยมจัดเวทีชาวบ้านอีกครั้ง เพื่อประเมิน ปรับปรุง และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือสิ่งที่ต้องการทำกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็งแบบพึ่งตนเองต่อไป

ผลการพัฒนารูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพบว่าหลังใช้รูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมรูปแบบ PDCA และการใช้กระบวนการ AIC สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน หลังใช้รูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมรูปแบบ PDCA และการใช้กระบวนการ AIC สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษหลังใช้รูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมรูปแบบ PDCA และการใช้กระบวนการ AIC สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านการจราจรหลังใช้รูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมรูปแบบ PDCA และการใช้กระบวนการ AIC สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านการดูแลสาธารณสุขสมบัติ หลังใช้รูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมรูปแบบ PDCA และการใช้กระบวนการ AIC สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น หลังใช้รูปแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วมรูปแบบ PDCA และการใช้กระบวนการ AIC สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สิ่งที่ควรดำเนินการในการทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรมีการระดมความคิดของคณะกรรมการฯ เพื่อปรับเปลี่ยนการดำเนินงานที่เป็นอยู่ให้เปลี่ยนแปลง การร่วมคิดวางแผน ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมแก้ไข เพื่อสรุปการดำเนินงาน การมีเป้าหมายในการจัดกระบวนการดำเนินงาน เพื่อสร้างจิตสำนึก การสืบค้นผู้นำจิตวิญญาณ สร้างความเข้าใจร่วมกัน สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ ปลุกฝังคุณธรรมดีงาม เกิดความอาทรขึ้นในจิตใจและสังคม กิจกรรมต่าง ๆ ที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาดังได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่ว่าจะกระทำโดยรัฐหรือองค์กร

พัฒนาเอกชนก็ตาม ต้องการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินการรวมทั้งการให้ประชาชนได้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เพื่อมิให้การพัฒนาที่มีลักษณะเป็นการสงเคราะห์โดยข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นผู้ให้เพียงฝ่ายเดียว แต่การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เกิดขึ้น โดยอัตโนมัติพร้อมกับการริเริ่มหรือดำเนินกิจกรรมการพัฒนาและประชาชนในชุมชนยังมีเสรีภาพอยู่มากในการเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาของชุมชนดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาที่สอดคล้องกับตามแนวคิดของของ เดมมิส และแม็กแทกการ์ท (Kemmis & McTaggart. 1988) มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Planning) ทุกคนมาร่วมวางแผนด้วยกัน การกระทำ/การดำเนินการ (Action) คือ การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การสังเกตผล (Observation) คือการที่ทุกคนร่วมกันสังเกต รวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงานทั้งที่ประสบผลสำเร็จและที่พบปัญหาสุดท้ายการสะท้อน/การทบทวนผล (Reflection) เป็นการที่ทุกคนนำเอาข้อมูลที่สังเกตได้ รวบรวมได้ มาปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นก่อนจะวางแผนพัฒนาในรอบต่อไป ทำเช่นนี้ไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย หรือทุกฝ่ายจะพึงพอใจผลที่เกิดขึ้น และสอดคล้องกับทฤษฎีความทันสมัยด้านการสื่อสารที่แชปลิน (Chaplin. 1973) ได้นำเสนอไว้ว่า การสื่อสารที่ทันสมัยจะทำให้ประชาชนได้มีความรู้ ประสบการณ์ และแบบแผนการคิดอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับแนวคิดของ พอล บี ฮอร์ตตัน (Horton. 1976 : 18) ที่กล่าวว่า สังคมจะมีความเข้มแข็งหรือเป็นปึกแผ่น ไม่ได้โดยอำนาจการรวมกลุ่มหรือการสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือกันทำกิจกรรมกลุ่มให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม วรเดช จันทรร (2540 : 142) พบว่า การทำให้กิจการทำงานมีประสิทธิภาพต้องใช้การมีส่วนร่วม การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดผลสำเร็จต้องใช้เรื่องแรงจูงใจเข้ามา ใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันการมีส่วนร่วมในองค์กร ตลอดจนการทำงานเป็นทีม และการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปฏิบัติ

สรุป ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาการทำงานตามบทบาทภารกิจการมีส่วนร่วม ของ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง การให้ความรู้ ความเข้าใจ สร้างเจตคติและมนุษยสัมพันธ์ต่อการทำงาน ตลอดจนการเรียนรู้ระบบ ทฤษฎี หลักการ รูปแบบการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงาน เห็นได้ว่า การนำความรู้ ความสามารถซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง มีความพร้อมอยู่แล้วมาประยุกต์กับการทำงานในรูปแบบประชุมระดมสมองร่วมกันกำหนดกิจกรรมทำงาน แบ่งงาน มอบหมายงาน วางแผนร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ ความชัดเจนในการทำงาน จึงส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยการทำงานตามบทบาทภารกิจอย่างมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธรนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยขอเสนอแนะ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ศึกษาข้อมูล ปัญหา สภาพการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ในแต่ละพื้นที่เพื่อนำมากำหนดรูปแบบการทำงาน เนื่องจากวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนข้อจำกัดต่างในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้นำมาปรับใช้กับการทำงาน

1.2 ควรใช้ทุนทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ทุนทางลักษณะทางประชากร เช่น กลุ่มอายุ กลุ่มผู้นำ สมาชิกแกนนำกิจกรรมกลุ่มสมาชิกองค์กรต่างๆ ในชุมชน ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการมีส่วนร่วม ทุนทางสังคมของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ซึ่งได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งจากตัวแทนสายอาชีพต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.3 การให้ความรู้ ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเข้าใจในกฎหมาย/ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม การศึกษาดูงานก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ได้ทั้งความรู้ความเข้าใจและยังส่งผลต่อการทำงานด้วย

1.4 การหาแนวร่วมและสร้างเครือข่าย การทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจ เป็นงานที่ต้องมีแนวร่วมเต็มพื้นที่ เช่น ต้องได้รับความร่วมมือจาก กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน อบต.ในพื้นที่ เป็นต้น สำหรับการหาแนวร่วมคณะกรรมการต้องร่วมกันดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ การได้มาอาจมาจากระบบอุปถัมภ์ ผลประโยชน์ หรือหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบก็ได้

1.5 กำหนดรูปแบบการทำงานให้ชัดเจน โดยมีแผนงานหรือมีโครงการ ตลอดจนกำหนดการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ย่อมส่งผลต่อกิจกรรมของสถานีตำรวจให้หลักการมีส่วนร่วมทางบริหาร ตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.6 การมีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน การติดต่อประสานงาน การสร้างเครือข่าย เป็นหลักของการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนและขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว

1.7 การประชาสัมพันธ์การทำงาน การสร้างจิตสำนึก ความเสียสละและเจตคติในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการทำงานลักษณะเดียวกันนี้ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาศึกษาปรับปรุงพัฒนาต่อไป การทำงานในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกัน สภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ ตลอดจนทรัพยากรด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยจุดเด่นจุดด้อยของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจที่ส่งผลต่อการทำงาน

2.3 ควรมีการศึกษาทัศนคติตำรวจที่มีต่อการทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ในกรณีนี้ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจเพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาศึกษาว่าผลที่เกิดขึ้นไปในทิศทางใด มากน้อยเพียงใด เกิดจากสาเหตุใด หรือต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

2.4 ควรศึกษาถึงแรงจูงใจการทำงาน ของคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ในการทำงานต้องคำนึงถึงแรงจูงใจในการทำงานเป็นสำคัญด้วย ขวัญ-กำลังใจ ความเสี่ยง ความปลอดภัยต่อการทำงาน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำมาศึกษาพัฒนาต่อไป

2.5 ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการทำงานอย่างมีส่วนร่วมคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ